

Розробники:

Цимбал Світлана Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри китайської мови і перекладу.

Кравченко Одарка Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри китайської мови і перекладу.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету східних мов
Протокол № 3 від «18» березня 2025 р.

Секретар Л.С. Аністратенко

Затверджено на засіданні кафедри
китайської мови і перекладу
протокол № 3 від 12.03.2025 р.

Завідувач кафедри

С.В. ЦИМБАЛ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма формулює вимоги до змісту та форм кваліфікаційних випробувань, які мають на меті визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника першого (бакалаврського) рівня до подальшої професійної діяльності.

Кваліфікаційний екзамен спрямований на виявлення практичної та теоретичної підготовки бакалавра філологічної освіти до виконання освітніх задач.

Кваліфікаційний екзамен спрямований на виявлення спеціальних (фахових) компетенцій бакалавра філології, що визначають його готовність до вирішення професійних завдань, встановлених освітнім стандартом, які сприяють його конкурентоспроможності на ринку праці.

Програма містить перелік основних розділів дисциплін, що виносяться на екзамен, і список рекомендованої літератури; доводиться до відома студентів не менш, ніж за три місяці до початку екзамену. Перед екзаменом рекомендується проведення консультацій.

Екзамен проводиться в комбінованій формі (тест та усне опитування) протягом одного дня.

2. ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ІСПИТІ

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента. Відтак глобалізація та демократизація сучасної вищої освіти вимагає широкого впровадження та використання новітніх освітніх технологій, які здійснюються в межах Болонського процесу.

На кваліфікаційний іспит винесено основні питання з: Практичного курсу східної мови, Теоретичних питань східної мови та Сходознавчих студій.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Кваліфікаційний іспит повинен виявити знання як основних, так і допоміжних дисциплін, показати глибину розуміння суті мовних явищ; знання обов'язкової та додаткової спеціальної літератури, належне володіння практичними навичками іншомовної мовленнєвої діяльності.

Структура екзаменаційного білета:

I. Тест з граматики китайської мови.

II. Розмовна тема.

III. Розгорнута відповідь на питання з блоку «Теоретичні питання східної мови».

IV. Розгорнута відповідь на питання з блоку «Сходознавчі студії».

Комплексний кваліфікаційний іспит передбачає перевірку та оцінку сформованості у студентів мовної, комунікативної, мовленнєвої,

країнознавчої компетенції, наявності у студентів ґрунтовних знань мови, а також вмінь реалізувати ці знання в майбутній професійній діяльності.

На іспиті студенти повинні продемонструвати вільне володіння набутими знаннями та вміннями.

Студенти повинні також володіти лексичною та граматичною нормами іноземної мови, вміння правильно реалізувати цю норму в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Іспит проводиться в комбінованій формі: тест на знання граматики китайської мови та усна відповідь з Практичного курсу східної мови (розмовна тема), Теоретичних питань східної мови та Сходознавчих студій.

Тестову частину екзамену студенти виконують в існуючій системі електронного навчання Moodle. Доступ до цього ресурсу можливий лише через корпоративний акаунт університету, із власного цифрового кабінету студента. Загальна кількість запитань в індивідуально згенерованому варіанті становить 20.

Відповіді на питання тесту студент готує на власному обладнаному робочому місці з авторизованим доступом до електронної версії тесту, розміщеному у відповідному ЕНК. Час виконання завдання – одна академічна година. Під час виконання тесту студент працює самостійно, не користується сторонніми джерелами інформації, не контактує з іншими студентами, що працюють над тестовими завданнями.

Кожен студент отримує особистий варіант тесту, який відкритий протягом обмеженого часу та дозволяє тільки одну спробу виконання тесту. Результати тесту розшифровує екзаменаційна комісія після завершення роботи останнього студента. Рейтинг зводиться до цілого числа за математичними правилами заокруглення.

Тести перевіряються автоматично системою тестування відповідно до введених даних. Одна правильна відповідь це 1 бал. Екзаменаційна відомість заповнюється даними, згенерованими системою, та завіряється усіма членами екзаменаційної комісії.

Після виконання тестів, студент переходить до виконання усної частини екзамену. Виконує завдання з Практичного курсу східної мови (готує розмовну тему) і завдання зі Сходознавчих студій та Теоретичних питань східної мови (дає розгорнуту відповідь на питання відповідного екзаменаційного білета). Максимальна кількість балів за розмовну тему 40, за відповіді на питання зі Сходознавчих студій та Теоретичних питань східної мови по 20 балів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗІ СХОДОЗНАВЧИХ СТУДІЙ ТА ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ СХІДНОЇ МОВИ

Оцінка	Значення оцінки
17-20 балів	Студент в повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань.
12-16 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей, в основному розкриває зміст поставлених питань.
8-11 балів	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей.
4-7 балів	Недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Частково володіє навчальним матеріалом.
0-3 балів	Не в змозі викласти зміст питання під час усних відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОЗМОВНОЇ ТЕМИ

Оцінка	Значення оцінки
36-40 балів	Студент має глибокі і системні знання з практичного курсу. Може без підготовки висловлюватися і вести бесіду в межах вивчених тем, використовує граматичні структури і лексичні одиниці у відповідності з комунікативним завданням, не допускає фонематичних помилок. Вільно в заданому обсязі будує монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію.

30-35 балів	Студент вміє логічно висловлюватися у межах вивчених тем, передавати основний зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, вживаючи розгорнуті репліки, у відповідності з комунікативним завданням використовує лексичні одиниці і граматичні структури, не допускає фонематичних помилок.
21-29 балів	Студент вміє в основному логічно розпочинати та підтримувати бесіду, при цьому використовує обмежений словниковий запас та елементарні граматичні структури. На запит співрозмовника дає елементарну оціночну інформацію, відображаючи власну точку зору
11-20 балів	Студент знає найбільш поширені вивчені слова, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
0-10 балів	Студент не в змозі викласти зміст розмовної теми. Використовує елементарну лексику, допускає значні граматичні помилки.

Результати складання іспиту визначаються оцінками за 100-бальною шкалою і оголошуються в день проведення іспиту після оформлення протоколу засідання комісії.

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно-високий рівень знань (виконання), з можливими незначними недоліками (помилками);
B	89-82 балів	Дуже добре- достатньо високий рівень знань (виконання), без суттєвих (грубих) помилок;

C	81-75 балів	Добре -у цілому гарний рівень знань (змістовна робота), з незначною кількістю помилок;
D	74-69 балів	Задовільно -посередній рівень знань (виконання), зі значними недоліками (помилками);
E	68-60 балів	Достатньо -мінімальний можливий допустимий рівень знань (виконання);
F	59-1 балів	Незадовільно.

5. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

ПРАКТИЧНИЙ КУРС СХІДНОЇ МОВИ

1. Розмовна тема: “Інформаційний бум в сучасному суспільстві”
2. Розмовна тема: “Герой нашого часу”
3. Розмовна тема: “Концепт “щастя” в мовній картині світу українців і китайців”
4. Розмовна тема: “Реклама у нашому житті”
5. Розмовна тема: “Торгово-економічні відносини між Україною та Китаєм”
6. Розмовна тема: “Гендерні відносини в сучасному суспільстві”
7. Розмовна тема: “Мегаполіси Китаю: проблеми та перспективи”
8. Розмовна тема: “Китайський коронавірус у світі”
9. Розмовна тема: “Система освіти в Китаї”
10. Розмовна тема: “Видатні особистості України й Китаю”
11. Розмовна тема: “Вплив гаджетів на когнітивну діяльність людини”
12. Розмовна тема: “Міста Китаю: пам’ятки історії та архітектури”
13. Розмовна тема: “Відомі університети Китаю та України”
14. Розмовна тема: “Мій майбутній фах – китайська мова”
15. Розмовна тема: “Освіта вдома: плюси та мінуси”
16. Розмовна тема: “Студентське життя в Китаї”
17. Розмовна тема: “Проблема захисту навколишнього середовища”
18. Розмовна тема: “Китайські традиційні свята”
19. Розмовна тема: “Традиційні китайські бойові мистецтва”
20. Розмовна тема: “Транспортна проблема в Китаї: шляхи вирішення”
21. Розмовна тема: “Спорт та здорове харчування у нашому житті”
22. Розмовна тема: “Вплив шкідливих звичок на здоров’я людини”
23. Розмовна тема: "Особливості китайської кухні"
24. Розмовна тема: "Релігія і філософія в Китаї"
25. Розмовна тема: "Китайсько-українські дипломатичні відносини"

26. Розмовна тема: "Політичні лідери Китаю ХХІ століття"

Література:

1. 中级汉语口语 2 / 刘德联, 刘晓雨编著. -- 2版. 北京: 北京大学出版社, 2004.
2. 体验汉语口语教程 5 / 陈作宏 编. -- 高等教育出版社, 2012.
3. 汉语口语速成 中级篇 / 马箭飞主编 -- 第二版. -- 2版. 北京: 北京语言大学出版社, 2012.
4. 桥梁 实用汉语中级教程 (下) / 陈灼主编. -- 北京: 北京大学出版社, 2007.
5. 新实用汉语课本 1-5 / 刘珣 编. -- 北京: 北京语言大学出版社, 2010.
6. 初级汉语课本 3 Chinese for beginners / 鲁健骥. -- 北京: 北京语言文化大学出版社, 2000.
7. 现代汉语口语特点. URL: <https://wenku.baidu.com/view/277fc9a26b0203d8ce2f0066f5335a8102d26692.html?wkts=1699389746616&bdQuery=%E5%8F%A3%E8%AF%AD%E8%AF%AD%E4%BD%93%E7%89%B9%E7%82%B9&needWelcomeRecommand=1> (дата звернення 19.01.2024).
8. 口语语体. URL: <https://baike.baidu.com/item/%E5%8F%A3%E8%AF%AD%E8%AF%AD%E4%BD%93/22899273?fr=aladdin> (дата звернення 17.01.2024).

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СХІДНОЇ МОВИ

1. Основні одиниці граматичної будови китайської мови (морфема, слово, словосполучення, речення).
2. Морфема, слово та ієрогліф у китайській лексикології.
3. Двоскладові та багатоскладові морфеми.
4. Складне слово й словосполучення в китайській мові.
5. Граматичні особливості будови китайської мови.
6. Загальне уявлення про визначення частин мови в китайському мовознавстві.
7. Самостійні частини мови, їх синтаксична роль.
8. Службові частини мови, загальна функціональна характеристика.
9. Поняття про граматичне значення та граматичну форму в китайському мовознавстві.
10. Типи речень у китайській мові (розповідні, питальні, спонукальні).
11. Особливості вживання іменникових рахівних слів.
12. Особливості вживання дієслівних рахівних слів.
13. Іменник, класи іменників, особливості контракції іменників.

14. Прикметник, класи прикметників, форми подвоєння (редуплікації).
15. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Граматичні особливості.
16. Займенник, класи займенників. Явище появи омонімів серед питальних, невизначених та відносних займенників.
17. Прислівник. Класи прислівників.
18. Дієслово, класи дієслів (повнозначні, допоміжні дієслова).
19. Прийменники китайської мови. Основні класи (розряди).
20. Сполучники китайської мови, їх класи і розряди.
21. Явища категоричного твердження/заперечення в китайській мові.
22. Компоненти стану, результату та можливості в китайській мові.
23. Дієслова напрямку руху (出来, 出去, 上来, 上去 тощо) в переносному значенні.
24. Загальна характеристика історії розвитку китайської писемності, стилі написання ієрогліфів.
25. Місце китайської мови в генеалогічній та типологічній класифікаціях мов світу.
26. Загальні відомості про Путунхуа (普通话), Байхуа (白话文), Вен'янь (文言).
27. Реформа письма у 50-х рр. ХХ ст.
28. Структура сучасного китайського ієрогліфа.
29. «Рух 4 травня» та мовні реформи ХХ ст.
30. Загальна характеристика словоскладання в китайській мові.
31. Загальна характеристика явища афіксації та напівафіксації в китайській мові.
32. Визначення та класифікація омонімів у сучасній китайській мові.
33. Визначення та класифікація синонімів у сучасній китайській мові.
34. Визначення та класифікація антонімів у сучасній китайській мові.
35. Фразеологізми китайської мови. Явище фразеологічної синонімії.
36. Класифікація словникового складу китайської мови за походженням.
37. Класифікація словникового складу китайської мови за давністю існування.
38. Класифікація словникового складу китайської мови за вживанням.
39. Загальна характеристика лінгвістичних словників китайської мови.
40. Загальна характеристика та типи транспозиції.
41. Явище еліпсису в сучасній китайській мові.
42. Виразні засоби китайської мови, загальна характеристика.
43. Тропи (стилістичні прийоми) китайської мови, основні функції.
44. Порівняння, його види, способи вираження.
45. Засоби та прийоми створення, призначення емпізи.
46. Риторичне питання, його функції та сфера використання.
47. Подвійне заперечення, лексико-граматичні засоби його утворення.
48. Поняття «функціональний стиль» у китайській мові. Диференціація стилів китайської мови.
49. Сучасна публіцистика Китаю. Види китайських публіцистичних творів.

50. Фразеологічні штампи науково-технічного стилю китайської мови.
51. Термінологічна лексика сучасної китайської мови.
52. Сленг, фразеологізми, жаргонізми розмовного стилю.
53. Особливості ділового стилю. Китайський діловий лист: правила складання.
54. Система традиційних образів китайської поезії: символіка кольорів, рослин, тварин.
55. Особливості перекладу сучасного китайського кінематографа.

Література:

1. Акбудаєв К. Г., Вечоринська Т. В. Історія китайської мови: навч. посіб. для студентів спеціальності 035.06 – філологія (східні мови та літератури /переклад включно/). – Одеса: Видавничий дім “Гельветика”, 2021. – 226 с.
2. Бочарова С. А. Риторичне питання як засіб аргументативного впливу в сучасній китайській мові. *Ad orbem per linguas. До світу через мови* : матеріали Міжнар. науково- практ. конф. 20-22 берез. 2019 р. С. 27–28.
3. Букрієнко А. О., Комісаров К. Ю. Стилїстика японської мови. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 320 с.
4. Ільницька М. Б. Специфіка художньої прози Чжан Айлін. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2023. № 61. С. 139–145.
5. Геворгян К. Л. Поповнення словникового складу мови шляхом лексикалізації // Україна і світ: діалог мов і культур: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2014. – С. 78–80.
6. Китайська мова. Базовий курс: підручник. М. О. Война та ін.; за ред. Н. С. Ісаєвої. Х.: Фоліо, 2014. – 415 с.
7. Коваль С.С. (Будьонна С.С.), Щербіна Т.Р. Семантичні особливості фразеологізмів в сучасних китайських ЗМІ // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Сучасна філологія: теорія та практика". Київ : Нац. акад. СБУ, 2021. – С.160-164.
8. Колодко С. А. Проблема класифікації прислівників китайської мови // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: Зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка / відп. ред. Н. М. Корбозерова. – Вип. 23. – К.: Логос, 2013. – С. 206–214.
9. Коломієць Н. В. Вербальна репрезентація концепту «фенікс» у фразеологізмах чен'юй китайської мови // Мова і культура : – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. Вип. 22. – Т. II (197). – с.156-161.

10. Костанда І. О. Функції паралелізму в мові китайської поезії епохи Тан: дис.... канд. філол. наук. – К.: Нац. акад. наук України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського, 2014. – 200 с.
11. Кравченко О.О. Класифікація молодіжного Інтернет-сленгу сучасної китайської мови // Матер. міжнар.науково-практичної конф.: Мова та література у полікультурному просторі. – м. Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2016. –С.165-167.
12. Руда Н. В., Жукова К. Є. Особливості предикативного ускладнення багатокomпонентного складного речення сучасної китайської мови // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: зб. наук. праць. – Сер.: Філологія, No 38, том 2 (2019). – Одеса: Міжнар. гуманіт. ун-т, 2019. – С. 118–121.
13. Ситник І. В. Частотний словник, його функції та укладання // Міжнародна науково-практична конференція «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників філологічних наук», 24-27.02 2021, Одеса. -- С. 89-91.
14. Цимбал С. В. Продуктивні синтаксичні моделі категоричних тверджень та заперечень у сучасній китайській мові // VII Всеукраїнська дистанційна науково-методична конференція з міжнародною участю "Питання сходознавства в Україні", 13 квітня 2023, Харків. – С. 69-70.
15. 现代汉语词典 / 中国社会科学院语言研究所词典编辑室 – 北京: 商务印书馆, 2019

СХОДОЗНАВЧІ СТУДІЇ

1. Розвиток мовознавства в Китаї.
2. Сучасний стан китаєзнавства в Україні.
3. Новий етап розвитку китайської лінгвістичної науки.
4. Заселення території Китаю, зародження китайської цивілізації. Походження назв «Китай» та «Чайна».
5. Конфуціанське вчення та його вплив на суспільно-політичний, економічний та культурний розвиток Китаю.
6. Колонізація Китаю європейськими державами та Японією у ХІХ ст. – на початку ХХ ст.
7. Утворення Китайської народної республіки та Китайської республіки 1949 р. Мао Цзедун і особливості маоїзму. Політика «Великого стрибка» (1958-1960 рр.) та «Культурної революції» (1966-1976 рр.).
8. Політика чотирьох модернізацій Ден Сяопіна (1978-1989 рр.). Досягнення та труднощі процесу побудови «соціалізму з китайським обличчям».
9. Продовження реформ за третього-п'ятого покоління китайських лідерів. Зростання ролі Китаю у світовій політиці. Перспективи утвердження КНР в якості наддержави.

10. Символіка Китаю історична та сучасна.
11. Державний устрій та політична система КНР. Роль та статус Комуністичної партії Китаю та специфіка процесу ухвалення кадрових, внутрішньо- та зовнішньополітичних рішень в КНР.
12. Адміністративний устрій КНР, національно-територіальні автономії. Проблема Тибету. Статус спеціальних адміністративних районів Аомень і Сянган. Проблема Тайваню.
13. Геополітичне становище, природно-кліматичні умови, мінерально-сировинні ресурси та регіональні відмінності Китаю.
14. Етнічний склад Китаю, особливості китайської мови. Мови етнічних меншин.
15. Менталітет та світогляд китайців. Китайська діаспора в країнах Південно-Східної Азії.
16. Демографічна ситуація у КНР, політика «одна сім'я – одна дитина».
17. Структура економіки та особливості економічного розвитку КНР. Проблеми подолання експортоорієнтованості, регіональних і соціальних диспропорцій.
18. Традиційна культура і архітектура Китаю. Основні туристичні центри КНР.

Література:

1. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 40. Том 1. – 308 с.
2. Кіктенко В. О. Ідеї Сі Цзіньпіна про соціалізм з китайською специфікою в нову епоху: оновлення офіційної ідеології КПК // *Китаєзнавчі дослідження*, вип. 4, Лютий 2022, с. 5-25, doi:10.51198/chinesest2021.04.005.
3. Кіктенко В. О. Семантика і прагматика концепту ІНІЦІАТИВА “ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ” // *Китаєзнавчі дослідження*, (1), с. 58-68. доступний у: <https://chinese-studies.com.ua/index.php/journal/article/view/117> (дата звернення: 12.01.2024).
4. Кіктенко В. О. Нарис історії українського китаєзнавства. XVIII – перша половина XX ст.: дослідження, матеріали, документи. – Київ, 2002. – 194 с.
5. Мурашев К. Г. Вступ до східної філології: навч. посібник для студ. спец. «Мова та література (китайська)». – Київ: Київський університет, 2013. – 158 с.
6. Рубель В. А. Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 2000. – 624 с.
7. Україна — Китай — 25 років співробітництва: результати та перспективи. «Один пояс, один шлях»: монографія / керівник

авторського колективу і науковий редактор О. М. Олійник, ДУ «Інститут
всесвітньої історії НАН України». — Київ: ДУ «Інститут всесвітньої
історії НАН України», 2018. — 392 с.

8. Україна – Китай. № 1 (19), 2020. – 117 с.
9. Хамагуті Е., Резаненко В. Ф., Полюшкова А. Духовність, мораль, етика
традиційних суспільств Далекого Сходу / за ред. В. Ф. Резаненка. – К.:
НаУКМА, Видавничий дім "Києво-Могилянська Академія", 2007. – 294
с.
10. Kolstad I., Wiig A. What Determines China's Outward FDI? // CMI Working
Papers. – 2009. – 28 p.

Зразок екзаменаційного білету

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет східних мов**

Погоджено
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Жильцов О.Б.

« » _____ 2025 р.

**для студентів спеціальності 035 Філологія
освітньої програми: Мова та література (китайська)
Комплексний кваліфікаційний іспит**

Екзаменаційний білет № 1

1. Висловіть свою думку щодо запропонованої розмовної теми №14 «Мій майбутній фах – китайська мова».
2. Теоретичні питання східної мови: “Комплементи стану, результату та можливості в китайській мові”.
3. Сходознавчі студії: “Символіка Китаю історична та сучасна”.
4. Виконайте тестові завдання з Практичної граматики китайської мови.

Затверджено на засіданні кафедри
китайської мови і перекладу
протокол №3 від «12» березня 2025 р.
Зав. кафедри _____ С.В. Цимбал